

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
Пантелеймонов А. В.

“ 24 ” червня 2019р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління проектами та програмами

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)
спеціальність 074 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва)
освітня програма _____
(шифр і назва)
спеціалізація Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет Економічний

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “20” червня 2019 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Штучний Володимир Григорович** кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від “19” червня 2019 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (підпис) (Дорошенко Г. О.)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “19” червня 2019 року № 10

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

_____ (підпис) Євтушенко В.А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальність (напрямок) 074 Управління та адміністрування

спеціалізація Публічне управління та адміністрування

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка менеджерів з метою засвоєння сутності й особливостей стратегічного управління на підприємстві; закладання основи знань теоретико-методологічних аспектів та навичок практичного застосування прийомів і методів формування стратегій, розробки стратегічних планів, проектів і програм, створення системи стратегічного управління та забезпечення її ефективного функціонування у динамічному ринковому середовищі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- здійснити критичний аналіз сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій підприємства та стратегічного управління ним;
- дати характеристику переваг та обмежень їх застосування в практиці підприємств України;
- довести необхідність формування стратегічного мислення у сучасних спеціалістів;
- показати найбільш розповсюдженні та нові підходи до аналізу середовища організації, методів визначення її конкурентоспроможності, ознайомити з методами аналізу та прогнозування розвитку зовнішнього, проміжного та внутрішнього середовища;
- визначити методичні принципи формулювання цілей організації, охарактеризувати моделі і методи розробки системи стратегій у вигляді «стратегічного набору» з урахуванням обраної політики ведення бізнесу в межах ефективної системи прийняття стратегічних управлінських рішень;
- обґрунтувати необхідність розробки стратегічних планів, проектів та програм, як інструментів реалізації стратегій, формування підсистеми стратегічного планування на підприємстві для забезпечення безперервності цього процесу, взаємозв'язку тактики управління;
- обґрунтувати основні вимоги до побудови стратегічного управління підприємствами, що функціонують у перехідних економіках.

Результати вивчення дисципліни дозволять сформувати ряд відповідних професійних і особистісних компетенцій:

Загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Фахові компетентності:

- здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів;
- здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій;
- здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності;
- здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати;
- здатність впроваджувати інноваційні технології;
- здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

1.3. Кількість кредитів: денна форма навчання – 4;
заочна (дистанційна) форма навчання – 4

1.4 Загальна кількість годин: денна форма навчання – 120 год.;
заочна (дистанційна) форма навчання – 120 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
32 год.	4/8 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	2/ год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
36 год.	89 год.
Індивідуальні завдання	
20 год.	15 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

ПРН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН 7. Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.

ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

ПРН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна характеристика стратегічного управління

Тема 1. Основні передумови виникнення стратегічного управління та етапи розвитку стратегічного підходу

Зміст: Поняття «стратегія» і її співвідношення «тактика». Епохи економічного розвитку найбільш розвинених держав світу. Етапи розвитку стратегічного підходу.

Тема 2. Загальна характеристика стратегічного управління

Зміст: Прояви нестратегічного управління. Порівняльна характеристика оперативного і стратегічного управління. Розгорнуте визначення стратегічного управління та його тлумачення.

Тема 3. Конкурентні переваги організації

Зміст: Поняття конкурентних переваг. Види конкурентних переваг. Стратегії створення конкурентних переваг. Складові конкурентних переваг.

Тема 4. Склад і структура стратегічного управління

Зміст: Схема структури стратегічного управління. Аналіз середовища як один з процесів (етапів) стратегічного управління. Визначення місії та цілей, як процес стратегічного управління. Вибір стратегії як процес стратегічного управління. Виконання стратегії як процес стратегічного управління. Оцінка і контроль виконання стратегії, як процес стратегічного управління.

Розділ 2. Стратегічне управління організацією як процес

Тема 5. Формування місії та цілей організації

Зміст: Передумови виникнення цільового започаткування в діяльності організації. Місія організації: широке та вузьке поняття та її склад. Цілі організації: поняття та види цілей, вимоги до цілей.

Тема 6. Вибір стратегії організації

Зміст: Сутність стратегії організації і її тлумачення. Підходи до вироблення стратегії. Вибір стратегії організації як процес. Ідентифікація поточної стратегії. Проведення аналізу портфелю бізнесу. Вибір стратегії фірми і оцінка вибраної стратегії.

Тема 7. Формальні методи аналізу середовища

Зміст: Метод SWOT. Матриця можливостей і загроз. Метод складання профілю середовища.

Тема 8. Базисні або еталонні стратегії

Зміст: Стратегії концентрованого росту. Стратегії інтегрованого росту. Стратегії диверсифікованого росту. Стратегії скорочення. Комбіновані стратегії.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Загальна характеристика стратегічного управління													
Тема 1. Основні передумови виникнення стратегічного управління та етапи розвитку стратегічного підходу	14		4	4		2	4	14	1			2	11
Тема 2. Загальна характеристика стратегічного управління	14		4	4		2	4	14	1			1	12
Тема 3. Конкурентні переваги організації	14		4	4		2	4	14	1			2	11
Тема 4. Склад і структура стратегічного управління	14		4	4		2	4	14	1			2	11
Разом за розділом 1	56		16	16	0	8	16	56	4	0	0	7	45
Розділ 2. Стратегічне управління організацією як процес													
Тема 5. Формування місії та цілей організації	16		4	4		3	5	16	2	1		2	11
Тема 6. Вибір стратегії організації	16		4	4		3	5	16	2	1		2	11
Тема 7. Формальні методи аналізу середовища	16		4	4		3	5	16	2	1		2	11
Тема 8. Базисні або еталонні стратегії	16		4	4		3	5	16	2	1		2	11
Разом за розділом 2	64		16	16	0	12	20	64	8	4	0	8	44
Усього годин	120		32	32		20	36	120	4/8	2/2		15	89

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Характеристика епох економічного розвитку у світі і Україні	3	
2	Причини і наслідки зміни змісту поняття стратегічності	2	
3	Класифікація стратегії створення конкурентних переваг	3	
4	Визначення місії організації	2	
5	Визначення цілей організації	2	
6	Відмінні особливості стратегічного контролю	2	
7	Методичні підходи щодо ідентифікації поточної стратегії організації	3	1
8	Методи портфельного аналізу організації	3	1
9.	Методи вибору стратегії (матриця Ансоффа, матриця Томпсона і Стікланда)	3	
10.	Характеристики стратегій концентрованого та інтегрованого росту	3	
11.	Характеристики стратегій диверсифікованого росту	3	1
12.	Характеристики стратегій скорочення	3	1
	Разом	32	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вивчення наукової літератури та конспектування першоджерел до тем 1-8	10	20
2.	Підготовка до контрольних робіт	15	30
3.	Написання реферату	10	20
4.	Підготовка до підсумкового семестрового контролю за темами 1-8	21	34
	Разом	56	104

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання двох контрольних робіт студентами денної та заочної форми навчання і написання реферату за темами. Варіанти завдань в навчально-методичному комплексі дисципліни.

Теми рефератів самостійного вивчення для студентів денної та заочної форми навчання:

1. Формування системи стратегічного менеджменту в конкретній організації.
2. Еволюція розуміння і прогнозу майбутнього організацій.
3. Формальні прийоми, що використовуються в різних процесах стратегічного управління (на прикладі конкретної організації).
4. Обґрунтування вибору місії і цілей організації.
5. Загальні і загально конкурентні стратегії.
6. Продуктово-товарні стратегії.
7. Ресурсні стратегії.
8. Функціональні стратегії.
9. Стратегічне планування (цілі, принципи, моделі, зміст і структура стратегічного плану).
10. Організаційне забезпечення стратегічного управління.
11. Фінансово-економічні аспекти стратегічних планів і програм.
12. Соціально-психологічне забезпечення процесів стратегічного управління і формування стратегічної поведінки персоналу.
13. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління.
14. З'ясування поточної стратегії конкретної організації.
15. Портфельний аналіз бізнесу (продукції) конкретної організації.
16. Самостійні господарські підрозділи (стратегічні одиниці бізнесу), їх значення для стратегічного управління.
17. Аналіз зовнішнього середовища конкретної організації (з використанням формальних прийомів).
18. Аналіз внутрішнього середовища конкретної організації (з використанням формальних прийомів).
19. Організаційна культура конкретної організації.
20. Організаційна структура конкретної організації.
21. Вибір стратегії конкретної організації.
22. Особливості стратегії зростання малих, середніх і великих фірм.
23. Формування системи стратегічного контролю в конкретній організації.
24. Продуктова стратегія фірми.
25. Стратегія створення нового продукту.
26. Роль маркетингу в стратегії організації.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Стратегічне управління» застосовуються наступні методи контролю: письмовий та тестовий контроль. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, як практичних завдань та написання поточних контрольних робіт. Результати поточного контролю є основною інформацією для визначення загальної підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних тем вивчення дисципліни.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- розв'язування ситуаційних вправ.

Основними завданнями контролю є:

- оцінювання рівня засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни на протязі семестру;
- мотивація студентів до систематичної активної роботи протягом семестру;
- інформування студентів про якість їхньої роботи з вивчення дисципліни;
- виконання поточних контрольних робіт студентами денної форми навчання.

Вимоги щодо активності роботи студентів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти

Для студентів денної форми навчання

Опитування. На семінарських заняттях проводиться пілотне опитування, що являє собою опитування всіх присутніх студентів групи, або вибіркоче опитування частини студентів групи. Запитання з теми (кількох тем), яка готувалася на семінарське заняття, передбачають чітку коротку відповідь. При опитуванні теми семінарського або практичного заняття кожен студент має право відповісти лише один раз. Студент, що дає правильну відповідь, аргументовано подає матеріал за тему отримує 1 бал.

Як правило, практичні завдання виконуються окремо кожним студентом. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька студентів.

Письмовий контроль. Оперативний письмовий контроль проводиться протягом 10-15 хвилин на початку або наприкінці семінару з теми, що готувалася або розглядалася на даному семінарі. Оцінюється письмова відповідь за теми в 1 бал.

За навчальним планом передбачено виконання студентами денної форми навчання двох контрольних робіт, які оцінюються у 22 балів за кожну. Контрольна робота містить два завдання:

I. Одне теоретичне питання деталізованого характеру (оцінюється в 2 бали).

II. Десять тестових завдань (2 бал за правильне рішення одного тесту)

Для студентів заочної (дистанційної) форми навчання

Поточний контроль знань студентів здійснюється у формі перевірки реферату виконаної студентом за темою, який оцінюється у 20 балів та контрольної роботи, яка оцінюється у 40 балів і подається викладачу за тиждень до складання екзамену.

До екзамену не допускаються студенти, які отримали менше ніж 30 балів за результатами поточного контролю.

Критерії оцінювання відповідей студентів на екзамені:

На підсумковому контролі, студенти повинні виконати завдання екзаменаційного білету за такою структурою:

1. Два теоретичних питань (оцінюються по 5 балів за кожне питання).
2. Тестові завдання (оцінюються по 1 балу за кожне правильне визначення).

Максимальна кількість балів, що може отримати студент за підсумковий контроль – 40 балів, які оцінюються за наступними критеріями:

10 (19) балів – студент засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить та буде письмово відповідь, тестові завдання вирішені на 30 %;

20 (29) балів - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання, але припускає неточності у рішенні тестів, практичне завдання виконано з похибкою;

40 (30) балів – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, посилається на учених стосовно визначеного завдання, письмово висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, логічно мислить і буде відповідь, тестові завдання виконані без похибок практичне завдання виконано.

8. Схема нарахування балів

для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

для денної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контрольні роботи, передбачені навчальним планом		Реферат	Разом	Екза мен	Сума
Розділ 1				Розділ 2				КР1	КР2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8						
1	1	1	1	1	1	1	1	22	22	8	60	40	100

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

для заочної (дистанційної) форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контрольна робота передбачена навчальним планом	Реферат	Разом	Екза мен	Сума
Розділ 1				Розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	КР1				
-	-	-	-	-	-	-	-	40	20	60	40	100

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю: студент повинен набрати мінімальну кількість балів за два розділи - 30 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. СПб : Издательство «Питер», 1999. 416 с.
2. Ансофф И. Стратегический менеджмент. Классическое издание / Пер. с англ. под ред. А. Н. Петрова. СПб: Питер, 2009. 344с.
3. Баумен К. Основы стратегического менеджмента. Пер. с англ. под ред. Л. Г. Зайцева, М.И. Соколовой. Москва : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. 175 с.
4. Виханский О.С. Стратегическое управление. Москва : Гардарика, 1998. 296 с.
5. Довгань Л.Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. Стратегічне управління. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 440 с.
6. Дойль П. Менеджмент: Стратегия и тактика. СПб: Издательство «Питер», 1999. 560 с.
7. Забелин П.В., Моисеева Н.К. Основы стратегического управления. Москва : Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 1998. 195 с.
8. Зайцев Л.Г., Соколова М. И. Стратегический менеджмент. Москва : Юристъ, 2002. 416 с.
9. Лайм Фазй, Роберт Рэндэлл Курс МВА по стратегическому менеджменту. Москва : Альпина Паблишер, 2002. 608 с.
10. Маркова В.Д., Кузнецова С.А. Стратегический менеджмент. Москва : ИНФРА-М, Новосибирск: Сибирское соглашение, 1999. 288 с.
11. Оберемчук В.Ф. Стратегія підприємства: короткий курс лекцій. Київ : МАУП, 2000. 128 с.
12. Основы предпринимательской деятельности (Экономическая теория. Маркетинг. Финансовый менеджмент) / Под ред. В. М. Власовой. Москва : Финансы и статистика, 1995. 496 с. (Глава 20. Стратегическое маркетинговое планирование. Особенности стратегии крупных, средних и мелких фирм).
13. Соловьев В.С. Стратегический менеджмент. Ростов-на-Дону: Феникс; Новосибирск: Сибирское соглашение, 2002. 448 с.

14. Стратегический менеджмент: Основы стратегического управления / М.А. Чернышев и др. Ростов-на-Дону: Феникс, 2009. 506 с.
15. Томпсон А.А., Стрикленд А. дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: учебник для вузов / Пер. с англ. под ред. Л.Г. Зайцева, М. И. Соколовой. Москва : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. 576 с.
16. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент. Москва : ЗАО «Бизнес-школа» «Интел-синтез», 1998. 416 с.
17. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2004. 699 с.
18. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Ратушний Ю.М. Стратегічне управління: Навч.-метод. посібник для самостійного вивч. Київ: КНЕУ, 2001. 232 с.
19. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління: Навч. посібник. Київ : КНЕУ, 1999. 384 с.

Допоміжна література

20. Любанова Т.П. Мясоєдова Л.В., Олейникова Ю.А. Стратегічне планування на підприємстві : навч. посіб. Март, 2009. 400 с.
21. Минцберг Г., Дж. Куинн, С. Гашал. Стратегический процесс: учеб. пос. СПб. : Питер, 2001. 684 с.
22. Минцберг Г., Аль-стренд Б. Школы стратегий : учеб. пос. СПб.: Питер, 2000. 336 с.
23. Мізюк Б. М. Стратегічне управління : Підручник. Львів : Магнолія плюс, 2006. 392 с.
24. Немцов В.Д., Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. Київ : КПІ, 2001. 557 с.
25. Осовська Г. В., Фіщук О. Л., Жалінська І. В. Стратегічний менеджмент: теорія та практика: Навчальний посібник . Київ : Кондор, 2003.
26. Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия: монография. Харьков: ХНЭУ, 2006. 256 с.
27. Гевко О.Б., Шведа Н.М. Стратегічне управління: Навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму 6.030601 «Менеджмент». Тернопіль ФОП Паляниця В. А., 2016. 152 с.
28. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : монографія / за заг. ред. Ю.Б. Іванова, О.М. Тищенко. Харків: ВД "ІНЖЕК", 2006. 384 с.
29. Тищенко А. Н. Головки О.С. Стратегия управления развитием предприятия : учебник. Харків : ЭДЭНА, 2003. 198 с.
30. Хрущ Н. Стратегії компанії: механізм формування й адаптації в сучасному інвестиційному середовищі. жур. Фінанси України. 2008. №8. с.45-53.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Востряков О.В., Гребешкова О. В. Стратегічне управління підприємством : Бізнес-курс, навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2014. 211 с. : http://olenahrebeshkova.com/wp-content/uploads/2017/03/vostryakov_strat_upravl_pidpr_14.pdf

2. Стратегічне управління : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Уклад.: В.О. Могилко, І.А. Дмитрієв, Р.В. Сагайдак-Нікітюк, І.Ю. Шевченко, О.А. Яценко. Харків: ХНАДУ, 2016. 252 с. : file:///D:/Downloads/posob_strat_upr.pdf

3. Токмакова И., Дикань В., Зубенко В., Маковоз О., Шраменко О. Стратегічне управління: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2013. 272 с. : <https://www.yakaboo.ua/strategichne-upravlinnja-navchal-nij-posibnik-rekomendovano-mon-ukraini.html>

Рекомендоване методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Стратегічне управління».